

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.  
Félévre . . . . 4 kor.  
Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden  
vasárnap.

Telefon szám: 15

# NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca  
17. szám.

hová a lap szellemi részét  
illető minden közlemény inté-  
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelman  
Károly* könyvkereskedő  
vállalva magára, az előfizet-  
ések, nyilvántartási és hirdetés-  
díjak és a lap szétküldésére  
vonatkozó felszólalások ide  
intézendők.

## A darabontok.

Bizonyára minden igaz magyar ember — sajnos, vannak számosan, akik nemcsak az igaz, de még a magyar jelzőre sem tarthatnak joggal igényt — szívében élénk keserűséget kelt a visszaemlékezés, hogy ezelőtt három évvel, midőn a magyar nemzet a kiegyezésen alapuló, törvényes jogait a katonai téren is érvényesíteni akarta, az uralkodó kimondta: a non possumus és egyúttal jelezte, hogy ha nem engedünk, kimondhatatlan szenvedés és nyomor zúdul reánk. Minthogy a magyarság törvényes jogairól lemondani nem volt hajlandó, az ígéret ténynyé vált. Az ország törvényes képviselőtét fegyveres erővel szétkergették; Fehérvári Géza báró, egy csomó tizedrangú tehetségű, állásért mindenre kapható, a hazaszeretetet nem ismerő minisztertársa segítségével kísérletet tett a nemzet letörésére; minthogy azonban a hazafias érzelmű vármegyék és azok hasonló főispánjai és alispánjai vették át a felosztott országgyűléstől az alkotmány védelmét azokat állásaiktól elmozdították, csendőr és rendőr fedezettel

kétes multu, lebujojából összeszedett, hitvány, jórészen elzüllött főispánokat és kormánybiztosokat ültettek helyükbe s ilymódon iparkodtak a kormány törvénytelen rendeleteinek végrehajtását biztosítani.

Midőn az uralkodóval később a szövetségesei vezető férfiai megkötötték az ugynevezett „paktumot” — legfelsőbb helyen kikötötték, hogy azok a gézengúzok, kik a nemzet elleni működésre készséggel vállalkoztak, büntetéstől és törvényüldözéstől mentesek maradjanak. De már arra sem a pártok vezető emberei, sem a kormány, de még az országgyűlés sem volt kapható, hogy a hazaárulókat nyugdíjjal, kegydíjjal, vagy akár végkielégítéssel lássák el. Mit tett tehát a nemes kompanyia? Addig járt az uralkodó nyakára, addig emlegették, hogy minő készséggel vállalkoztak ők a nemzetellenes működés végrehajtására; addig szuggeráltak az uralkodónak, hogy minő áldozatot hoztak akkor, midőn népszerűségüket, anyagi helyzetüket, sőt testi épségüket és életbiztonságukat is kockára téve, a legfelsőbb akaratnak érvényt szerezni iparkodtak, hogy ő felsége, ki az egyéni becsületességre

s a jellembeli erősségre mindenkor a legnagyobb súlyt szokta helyezni, megunva a piaci legyek folytonos alkalmatlankodását, hogy valahára megszabaduljon tőlük, tudva azt, hogy a magyar nemzet képviselői hazaárulók jutalmazására egyáltalán nem volna kapható, elrendelte azt: hogy azok, akik a darabont-kormány kinevezésekor már hivatalban voltak, de magasabb állás elfogadása miatt a koalíciós kormány által elbocsáttattak — ilyen van vagy 30—40 — egész életükre megkapják fizetésüket és lakpénzüket, míg a darabont-kormány által újonnan kinevezett hivatalnokok, akik azelőtt nem állottak közszolgálatban — ezek száma mintegy 200 — teljes egy évi fizetésnek megfelelő végkielégítést kapnak. Az első kategóriába tartozó hivatalnokok fizetése a király magánpénztárát mintegy százezer koronával terheli, míg a második kategória részére egyszer s mindenkorra kifizetendő végkielégítés 300.000 kor.-t tesz ki. — A királyi családi alapok igazgatósága, mely a kigyó-téri királyi palotában székel, már megkezdte a darabont-hivatalnokok fizetésének, illetve végkielégítésüknek folyósítását.

## T A R G A.

### Egy kis ereklye.

(Polytatás.)

Most kettőzött erővel tanultam, nagy jövőt és rangot akartam szerezni jövődől. Így telt el négy év; a nagykorúságot elértem és elég tisztességes álláshoz jutottam, boldogsággal telt levéllel tudattam ezt menyasszonyommal és szüleit kérve kértem, hogy tüzzék ki véglegesen egybekelésünk napját. A válasz hosszas várakozásomra megérkezett — nagyon kitérő volt és a menyegző napja sem lett kitűzve. Ezt nem tudtam magamnak mire magyarázni, nem volt nyugtom, hogy levélbeli magyarázatot kérjek, még aznap délután gyorsvonatra ültem, így még az éjjel odaérkeztem.

Nem akarván a kastélybelieket felzavarni, a fogadóba szálltam, hogy nagynehezen kaptam szobát. Az éjjelt roppant nyugtalanul virrasztottam át, alig vártam a reggelt, hogy felvilágosítást nyerjek leendő ipamtól.

Dobogó szívvel mentem a kastélyba, hol a cselédek azzal a hírrel fogadtak, hogy a kisasszonynak tegnap volt esküvője H. gróffal és ma reggel elutaztak.

En e hirre ájultan rogytam össze!

— Szegény! Az a csunya hütlén! Pedig te nagyon szeretted nemde?

— Szerettem! De téged, angyalom, még jobban szeretlek!

— És azután? Ah, ne félj, majd meglesz ő büntetve! Ugy-e most is azon gondolkodtal, hogy büntetését elnyerte-e?

— Oh nem! Nem érdekel többé, még emléke is kitörölködött szívemből; hanem arra a kis ereklyére gondolok most, melyet azóta keblemen viselek, naponta még több csókkal halmozom el, mert nélküle nem volnék a világ legboldogabb embere.

— Micsoda ereklye? — kérde kíváncsian az asszonyka.

— Majd rátérek! Mikor fölcsudtam, barátom szülői házában találtam magam; barátom éjjelét nappallá tette, virrasztott mellettem, míg végre az ágyat elhagyhattam. Barmennyire igyekeztek szórakoztatni, nem volt nyugtom; meg voltam sértve; ha bárki rám nézett, gunyit vagy szánalmat véltem leolvasni arcáról, s ha talán szívem sebe hegedni kezdett is, de nem mosódott le a szenyyny, melylyel önézetem meg volt tamadva. Szörnyű lépésre határoztam el magam, számot vettem a világgal; levélben elbucsztam szüleimtől és jóbarátaimtól, egy kora reggel kezembe vettem revolveremet és az al az elhatározással mentem ki az erdőbe, hogy onnan többé vissza nem térek.

— Istenem! — sikoltzott Valéria.

— Gyorselhatározással indultam kedvenc helyemre, hol szándékomat végre akartam hajtani; letérdeltem a fűbe, mellém tettem revolveremet. Egy darabig ott térdeltem, de

még egyszer látni akartam a helyet, ahol őt megmentettem; odasiettem, mert nem volt messze tőlem, leborultam a fűbe és elkezdtem hangosan zokogni.

Meddig tartott ez az állapotom nem tudom, de hirtelen felugrottam, szégyeltem gyávaságomat, visszamentem a helyre, hol revolveremet hagytam, de ez eltűnt és helyette a fűben — nézd, ezt a kis medaillont találtam!

— Hisz ez az enyém volt! — sikoltzott Valéria.

— A tied? Az Istenért... angyalom!

— Igen, igen, az enyém volt! Nezd benne van a hajam! Az unokaném esküvőjére voltunk meghiva Zs.-be, kit Kápolnai Brunó gróf vett nőül.

— Valóban?! Tehát az unokanővéred? Nem értelek! De mily véletlen által jutottam e cseréhez? Beszélj világosan, ki vitte el revolveremet?

— Én! — felelt büszkén az ifju nő.

— Te? S te tudtad?

— Nem tudtam semmit! Nagynénem szüleimtől néhány hétre elkért, mig hozzá szoknak leányuk eltávozásához; egész nap az erdőben bolyongtam, virágot szedtem, egy napon a fűben egy furcsa tárgy ötlött szemembe, nekem nagyon megtetszett, mert fénylett és annyi gyönggyel volt kirakva. Gondolkozni kezdtem, mit csináljak vele, végre elhatároztam, hogy hazaviszem, de helyette itt hagyom nyakamról e kis aranymedaillont, hisz ez is csak megér annyit

Biztos hitem, hogy az uralkodó az undor és megvetés érzésével teljesítette a darabont-tisztviselők kérését s nagyon örül, hogy végre lerázhatta nyakáról az alkalmatlankodókat, kik — ismerve az ő gondolkozását — becsülésére egyáltalán nem támaszthattak igényt.

A helyzet kényszerűsége folytán megkapták tehát anyagi jutalmukat, melynél egyébre aligha is vágytak. A gondatlan munkanélküli élet számukra eszerint biztosítva van, de korántsem örök időkre, mert állhat be oly fordulat is, mely őket a most kierőszakolt előnytől is megfosztja.

A nemzet pedig forduljon ellenük az eddiginél is nagyobb utálattal és megvetéssel, hogy minden kétséget kizárólag megállapítható legyen, miszerint azok, kik a nemzet válságos helyzetében ellene állást foglalnak, bünbocsánatra sohasem számíthatnak. Ha anyagi létüket fufanggal biztosítani is tudták, erkölcsi életük hordja magán az örökös megbélyegzés jellegét. Ne legyen se nyugodalmuk, se békeségük s a társadalom keserítse meg életük minden pillanatát, nem boszúból, hanem azért, hogy intő példát állítson fel arra nézve, hogy mi a sorsuk azoknak, kik a nemzet elárulására vállalkoznak.

Szükséges ez azért, mert sok erényünk mellett megvan az a faji gyengeségünk, hogy rangért, állásért, kitüntetésért és anyagi javakért mindig akad kevésbé jellemerős magyar, ki a kisértésnek nem tud ellentállani.

Ha az ilyen vállalkozás minden nehézség nélkül megy s az, aki akkor is, midőn a nemzet teljes erőfeszítésére van szükség, az ellen-

annak, aki azt a valamit idetette. Örömmel szaladtam haza és mutattam nagybátyámnak, ki midőn kezébe vette, nem tudtam akkor, hogy miért, nagyon megijedt, mert valami betűket olvasott ki belőle.

— Tehát való? Te mentetted meg életemet? S tudtomon kívül négy évig viseltem hajadat keblemen.

— Igen bizony, akkor voltam tizenkét éves, nyisd fel csak, nevem is bele van vésvé. Látod: B. V., keresztanyámtól kaptam névnap ajándékul. De akkor még nem sejtettem, hogy életmentő lesz, meg fogja menteni az életem mely most már az enyém is, s azonkívül még házasságszerző is lesz, mert ha fel nem cserélem a revolverrel, tán sohasem ismertelek volna meg és nem lehetnék oly boldog, hogy kicsi, bolondos férjcskémnek nevezhetnék. De ezentul én fogok vigyázni reád, hogy holmi hóbertos baklővéseket el ne kövess!

— Signora, az idő lejárt, hol kössék ki? — kérdezé a gondolás.

— Álljon meg a templom előtt! Jer, kicsikém!

S karjára vette bájos nejét a boldog férj.

— Adjunk hálát az ég urának e szent helyen, meg akarom köszönni a nagy Mindenhatónak, hogy elküldte nekem a föld legjobb angyalát.

(Végo.)

féllel tart, nyugodtan vághatná zsebre hazafiatalan viselkedésének édes gyümölcsseit — akkor nemzetünknek ez a válfaja, lehet, hogy nagyon is elszaporodnék. Ezt pedig minden áron meg kell akadályozni, még pedig azért, mert országunk nagy átalakulások küszöbén van, ugyszólván élete, fenmaradása, jövője van kockára téve. Számos külföldi ellenségünk erejét, kik adáz harcot folytatnak ellenünk s nagy célunk ellen törnek, nem szabad magyar erővel gyarapítani.

Am kapjanak a nemzet ellen török állást, jutalmat felülről, a nemzet részéről a legkérelhetetlenebb büntetés fog mindenha osztályrészük lenni.

Boda Vilmos.

### Krónika a hétről.

A husvéti szünet alatt a nagy politikában szélcsend volt. Teljes szélcsend. Tartani lehet azonban attól, hogy ez a szélcsend csak a felszínen látszik, a dogok mélyében azonban némely jelenségek szerint erős a kavardás. A dolgok mélye természetesen Bécsben van. Ott készül a magyar nemzet számára — legtöbbször omnia de me, sine ma! — a jövő, a közvélemény megkérdezése nélkül. Most is járnak kísértet hírek. A multkor egész legendákat gyártottak a lapok, kivált Lajthántúliak, a Zichy János gróf kihallgatásáról, most meg arról jön hiradás, hogy Széll Kálmán és Kúen-Héderváry gróf jártak kihallgatáson a királynál. Jó. Higyjük el, hogy így volt s ne csodálkozzunk rajta. A 67-es politika lejárt lovagai megjelenhetnek a trón előtt, de ha van bennük szikrányi lelkiismeret és ragaszkodás az igazsághoz, akkor nem informálhatják másként a koronát, mint ahogyan a nemzet érez. Ez az érzés pedig, a magyar nemzeti közérzés pedig nem követi többé a 67-es zászlót. Annak mindörökre befellegzett. Egyébiránt Wekerle miniszterelnök is Bécsben járt az ünnepek után és oda siet hir szerint a boszniai utjáról hazatérő Kossuth Ferenc is. Valami tehát történik. Résen legyünk!

Kossuth Ferenc nagy feltűnést keltő boszniai és dalmáciai utazása még mindig foglalkoztatja a sajtót. A dalmát lapok — elég csodálatosan — nem valami szívesen fogadják a magyar nemzet vezérét. Mutatoul itt közöljük a jogpárt lapjának a »Veletnek« cikkét, amely lap így ír Kossuth Ferenc látogatásáról: »Először történik most, hogy ez az ur Dalmáciába jön, noha már régi óhajta volt, hogy hazánkba ellátogasson. Már néhány évvel ezelőtt el akart jönni hozzánk, de erről le kellett mondania, mert az ellen az osztrák politikának aggodalmi voltak. Ha akkor közénk jött volna, bizonyára rendőri felügyelet alá helyezték volna, noha a horvátok és szerbek nagy tisztelettel és rokonérzettel fogadták volna. Azóta azonban a viszonyok megváltoztak. A rendőrség most már nem ellenőrzi őt sőt gonddal vigyáz reá. Amde a horvátok és szerbek nem fogadják ovációval és a kedves Ragusa szelid éghajlata

alatt semmi esetre sem fogja magát otthon érezni. Ő az oka, hogy a viszogyok ennyire megváltoztak. Akkor egyszerű polgár volt, ma kegyelmes ur; akkor a közös szabadságért küzdött, a Magyar-Horvát testvériségért, most pedig már bűnnek vallja egykori álláspontját. Így ír a dalmát lap. Se baj! Első tekintetre kilátszik belőle a horvát lólab.

### H I R E K.

— Véssey Mihály meghalt. A közéletnek ismét egy tevékeny munkása és a vármegyének egy kiváló fia hunyt el: Véssey Mihály, kinek haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Véssei Véssey Sándor saját és a gyászba borult család nevében mélyeséges fájdalommal jelenti szeretett öcscsének, tekintetes Véssei Véssey Mihály urnak, aldásos életének 65. évében hosszas szenvedés után f. é. április 18-án történt gyászos elhunytát. Istenben boldogult porladó részére f. é. április 21-én délelőtt 11 órakor fog Szőcsényben az ágost. h. ev. egyház szertartásai szerint az anyaföldnek átadatni. Szőcsény, 1908. évi április hó 18. Béke lebegjen a drága sir felett! Véssey Lajos, Véssey Lajosné szül. saárdi Somssich Ágát, Véssey Sándorné szül. Véssey Borbála, Véssey Ferenc.

Temetése nagy részvét mellett ment végbe, melyen a törvényhatóságot Kapotsfy Jenő főispán és Kaskovics Lajos alispán képviselte.

— Pótállandó-választmány. Folyó hó 30-án d. e. 9 órakor a vármegye székházának nagytermében tartatik a pótállandó-választmányi ülés, melyre a meghívók — a mult állandó választmány ülési határozat értelmében — már a tárgysorozat kapcsán küldetnek ki.

— Zalamegye a kaposvári siketnéma intézetért. Árvay Lajos, Zalavármegye alispánja rendeletet intézett a zalai járások főszolgabiráihoz, valamint Zalaegerszeg és Nagykanizsa polgármesteréhez. A rendelet elmondja, hogy Zalavármegye községei semmivel sem járulnak hozzá a kaposvári siketnéma intézet segélyezéséhez, dacára annak, hogy az intézet tíz évi fennállása óta 423 szerencsétlen siketnéma gyermek részesült írás, olvasás és hangos beszédre való oktatásban és ezek között a nagyobb rész a zalamegyeiek voltak. Elrendelte az alispán, hogy minden község és város vegyen föl az évi költségvetésbe 5 koronától 100 koronáig terjedő összeget a kaposvári siketnéma intézet céljaira.

— Elfogott cigánykaraván. A barcsi csendőrség Darány község határában elfogott 9 koci kóborcigányt. A mintegy 20 tagból álló karavánt bekisérték a kaposvári kir. ügyészséghez. Ezt a bandát gyanúsították — többek között — azzal is, hogy a nagyhársági plebánián elkövetett betörés tettesei.

— A bírák szervezkedése. Az ország bírói és ügyészi kara közös érdekei megvédelmezésére nemrégiben egyesülettársaság alakult. Az Országos bírói és ügyészi egyesület minden törvényszék területére osztályokat állít föl, amelyek a központ irányítása szerint közvetlenebbül érintkezhetnek a kerületekben levő egyesületi tagokkal. A kaposvári törvényszék területére terjedő osztály husvét hétfőjén alakult meg. Perczel Ákos kir. ítélőtáblai bíró indította meg a mozgalmat s ő hívta egybe az értekezletet, melyen megjelent a kaposvári bírói, ügyészi és jegyzői kar minden tagja s amelyen csatlakozását az igali és lengyeltői járásbírói már bejelentette. Az értekezlet kimondotta, hogy belép a központi egyesületbe és megalakította a kaposvári osztályt. A tisztikar következőleg alakult meg: elnök: dr. Dörner Zoltán, a kaposvári kir. törvényszék elnöke. Elnökhelyettes és titkár: Perczel

**Ákos táblabíró. Pénztárnok:** dr. Dulánszky Lajos. Jegyző: Bodor József. Választmányi tagok: Kisfaludy Ákos táblabíró, dr. Krammer József törvényszéki bíró, dr. Kulín Sándor ügyész és dr. Szendrődy Dénes a járásbírósa vezetője.

— **Meghívó.** A Somogyvármegyei függetlenségi és 48-as párt folyó évi május hó 3-án d. u. 5 órakor Kaposvárott a Függetlenségi Kör tanácstermében párt-értekezletet tart. Kaposvár, 1908. április 26. Gróf Széchényi Aladár elnök. Dr. Rusa Ernő titkár. Targysorozat: 1. A jelenlegi vármegyei aktuális ügyek megbeszélése. 2. Párt-szervezések előkészítése. Egyéb ügyek és indítványok.

— **A közös pénzügyminiszter távozás.** A bécsi sajtó élénk kommentárokkal kíséri a Burián báró közös pénzügyminiszter távozásáról szóló híreket. Többek közt azt mondják, hogy Burián távozását Stadler szerajevói érsek és a boszniai katonai vezetőség kívánja. A papság és a katonaság ugyanis nincs megelégedve a közös pénzügyminiszter politikájával, akinek különösen a mindjobban terjedő nagyserb propagandával szemben tanúsított erélytelenségét vetik a szemére. Burián azonkívül a hivatalnoki kar előtt is népszerűtlen, ennél fogva helyzete csaknem tarthatatlan. Burián báró utóda — írja a bécsi lap — Zichy János gróf lesz, aki már ugyszólván zsebében hordja a ki-nevezési okmányát.

— **Nessi Pál Amerikában.** Nessi Pál, a tabi választókerület volt országgyűlési képviselője Chicagóból levelet írt egy budapesti ügyvéd barátjának, hogy nagy nyomorban él és nem tud álláshoz jutni. Ha sorsa hamarosan nem javul, úgy Ausztráliába szándékozik utazni.

— **Titkos tanácsosi eskü.** A legújabbban v. b. t. tanácsosokká kinevezett Popovics Sándor és Szerényi József államtitkárok belső titkos tanácsosi esküjüket kedden, április huszonnyolcadikán délelőtt tíz órakor lesz Bécsben.

— **Bizalom Kossuth Ferenc iránt.** Szigetvár város képviselőtestülete feliratban teljes bizalmáról és tántoríthatatlan ragaszkodásáról biztosította Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert, aki a képviselőtestületnek igen meleg hangú levélben köszönte meg a bizalmi nyilatkozatot.

— **Főispán változás.** Markhóty Gyula nyitrai vármegyei főispánt a király felmentette állásától és helyébe Wilczek Frigyes gróf volt néppárti országgyűlési képviselőt nevezte ki.

— **Gyermekmenhely Kaposvárott.** Az Országos Gyermekvédő Liga kaposvári bizottsága Rusa Ernőné elnöklése mellett május 24-én ülést tartott, melyen a Gyermeknap eredményéről a rendezőbizottság beszámolt, majd a Kaposvárott létesítendő gyermekmenhely bizottságba a polgármester írásbeli felhívására Rusa Ernőné, Szarvas Lajosné, Kunfy Adelfné, Krammer Józsefné, Meszlényi Györgyné, Gross Viktor és Noszlopy Tivadarné urnókat ajánlotta bizottsági tagokul. Amely határozatáról a polgármesteri hivatalt jegyzőkönyvi kivonatban értesíteni rendelte.

— **Linevics tábornok meghalt.** Linevics tábornok a mandzsuri hadsereg egykori főparancsnoka meghalt. Linevics tábornok volt az, aki a mukdeni ütközet után átvette Kuropatkintól az orosz sereg

főparancsnokságát. Linevics kitűnő katona volt, de amikor főparancsnok lett, az orosz sereg már olyan züllött állapotban volt, hogy az új főparancsnok mit sem tehetett a japánok ellen. A tábornok halálát tüdőgyulladás okozta. Linevics intézkedett, hogy halála után adják ki naplóját, amelyet tíz év óta ir-

— **Szerelmi dráma Kaposvárott.**

Péntek reggel egy véres szerelmi dráma rázta fel városunk rendjét. Az »Erzsébet«-szálló egyik másodemeleti szobájában folyt le a dráma, melynek szereplői ma már íremák, a halál birodalmának csendes lakói. Szerdán este a fumei gyorsvonattal házaspárnak látszó egy férfi és egy nő érkeztek Kaposvárra és az »Erzsébet«-ben vettek szállást. A csütörtöki napot sétával és bevásárlásokkal töltötték el és este nyugalomra térve azt hagyták meg a szállodai személyzetnek, hogy reggel 7 órakor költse fel őket mert tovább akarnak utazni. Az éjjelen át semmi sem történt, amiről a dráma bekövetkezésére lehetett volna gondolni. A szomszéd szobában megszállt Stern Miksa nevű utazó pénteken reggel 5 óra tájban hallott ugyan két lövést, de utána ismét csönd lett s így nem tulajdonított annak jelentőséget. Reggel fél 7 óra körül a szolgáló akarta a párt költeni. Kopogtatott egy párszor, mivel azonban feleletet nem kapott, nagynehezen felnyitották az ajtót s — rémes látvány tárult eléjük: óriási vértócsában feküdt egymásra borulva az asszony és férfi. Alig pár perc múlva megjelent a helyszínen dr. Weisz Albert városi orvos, aki konstataulta, hogy a férfi előbb az asszonyt lőtte bal halántékon, azután önmaga ellen fordította a 7 mm-es golyóra töltött revolvert s jobb halántékon találta el magát. Az asszony nyomorban meghalt, a férfit haldokolva vitték a köz-kórházba, ahol még a délelőtt folyamán meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkosok Knapp Ferenc nagyatádi volt borbély és Mittermayer Janosné, egy fumei kereskedő neje voltak.

## K ö z g a z d a s á g.

### Komoly gazdák nevelése

Tekintve, hogy mind nagyobb lesz azok száma, kik a földre éhesek és ennek megszerzésében a legelkeseredettebb versenygés és licitálás folyik, nemcsoda, ha napról-napra emelkedik a föld ára.

Megnyilvánul ebben a törekvésben ebben a versenygésben a népnek a hazai földhöz való nagy ragaszkodása, buzdításul szolgál a kölcsönöknek könnyebb megszerzése és a pénznek általános olcsóbbodása. Ha a föld gazdasági értékének helyes meghatározására az elérhető haszonértéket értékmérőül elfogadjuk és a forgalmi árakat a szokásos földhaszonbérékkel szembe állítjuk, az eredmény az, hogy figyelmen kívül hagyva a földtulajdonos által viselt, közterheket — a haszonbér a forgalmi ár 4%-nál alig nagyobb, de 2%-ot nem halad meg — földmiveseink panaszkodnak, hogy a föld jövedelme szűken fizeti meg a munkát, s ha a földekért mind emellett oly magas árakkal fizetnek, oda vezetnek vissza, hogy népünk nem ismervén a befektetés helyes módját a gazdaság jövedelmének okszerű gazdálkodás által elérhető

fokozását; a könnyebb megélhetés feltételeit az anyagi boldogulást egyedül a nagyobb területen való gazdálkodásban keresi.

Nem lehet elvitatni, hogy egyes községekben, különösen okszerűen kezelt uradalmak közelében fejlődött egyes kisgazdák gazdálkodása, értékben emelkedett a gazdasági állapotok minősége, de nagy általánosságban hiányos a gazdaságok felszerelése.

Általában a kisgazda az emelkedő közterhek és igények aránytalan fokozása által nem is úgy gazdálkodik, mint apától látta. Már pedig megfelelő gazdasági eszközök nélkül silány igavonókkal a földet jól megmunkálni nem lehet, a gondosan meg nem tisztított vetőmag gazzal terem, csekély számu marhaállomány után a földekből kívánt táperő nem pótolható. Nem vádként hozzuk fel ezeket a kisgazdák ellen, csupán rámutatunk ezen jelenségekre s hozzáteszünk, miszerint természetesnek találjuk, hogy a kisbirtokon való gazdálkodás belteljesebb irányban nem fejlődött. Természetesnek találjuk, mert a kisgazda nem olvas szaklapokat, szakkönyveket, melyekből a gazdálkodás fejlődéséről tudomást szerezhetne — nem látogat kiállításokat, nem hallgat felolvasásokat melyekből ismereteit gyarapíthatná, — nem tagja egyesületeknek, melyek a kisgazda gazdálkodásának fejlesztésével foglalkoznak és végül: nincs olyan szervezet, mely a kisgazda irányításával foglalkozik s a tőkének a gazdaságban való jövedelmező befektetésére megtanítaná.

Maga a földmivelési kormány sokat tett a kisgazda érdekében, földmives iskolákkal, baromfi-tenyésztési képző iskolákat állított fel, minta-parasztgazdaságokat szervez; és az állattenyésztési, tejgazdasági, szőlőszeti felügyelőségek, mind olyan intézmények, melyeknek hivatása rendeltetése a kisgazda gazdálkodásának fejlesztése. De a földmives-iskolákból kikerülők nagyrésze a nagyobb gazdaságokban igyekszik szolgálatot keresni és ismereteit nem hasznosítja a saját gazdaságában a köz javára; az okszerű baromfi-tenyésztésre népünk nem helyez sulyt; a minta-parasztgazdaságok átalakító hatása az illető községre s legfeljebb a legközelebbi környék gazdáira terjed ki. A különböző felügyelőségek munkálkodása minden iparkodásuk mellett sem mutat fel kellő eredményt mert hiányzik a faluban az a mozgó erő, mely az ezektől vett hasznos tudnivalók megvalósítására törekednek.

Gondoskodni kellene tehát olyan szervezetről, mely a helyi érdekből kifolyólag kizárólag a helyi gazdasági ügyekkel foglalkozzék, mely a gazdákat egy érdekcsoportba tömörítse és a gazdálkodás fejlesztésére éppen a tömörülésben rejlő anyagi értelem és erkölcsi erővel közreműködjék. Ezen szervezetet a falusi gazdakörökben véljük megtalálni.

Erre azt kaphatnak feleletül, hogy hiszen a falusi gazdakör vezetői a faluból kerülnek ki s így hiányozni fog a szellemi képesség a vezetésre és a gyakorlati irányításra. Ez nem áll. Szervezzünk csak falusi gazdaköröket, feladatuk ezeknek, hogy fokozzák a gazdák szakértelmét, gazdálkodásukat fejlesszék! Mindenek előtt igyekezzünk a kisgazdákat falusi gazdakörökbe csoportosítani, fejtsük ki előlük a tömörülésben rejlő erőt s győzzük meg őket, hogy anyagi boldogulásukat egymás kölcsönös támogatásával sikeresebben mozdíthatják elő.

## MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvó-szer.

Minden külföldit fölül-múl hazánk természetes szénsavas-vizek királya:

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor-bajosoknak.

Kedvelt borvíz!

a mohai **ÁGNES**-Forrás.

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitűnő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomor-bajosoknak.

Olosabb a szódavíznél!

Mindenütt kapható!

Főraktár: Honig & Weinberger uraknál Kaposvár.

A mezei munka szünetelése alatt tartson fenn a gazdakör alkalmas helyiséget, járattason földmivészeknek való szaklapokat, szerezzen be hasznos olvasnivalókat és nyújtson alkalmat arra, hogy a gazdák az olvasottak felett eszméiket kicserélhessék. Igyekezék a gazdákat téli foglalkozásra buzdítani, keresse és jelölje meg irányát és fejlessze azt, ahol az iparnak csirái vannak, ha még oly jelentéktelennek is látszik azon házi ipar, igyekezék azt a gazdakör fejleszteni és a házi ipar termékeinek keresen helyben vagy vidéken elhelyezést. Foglalkozzék a vezetőség a lakosság gazdálkodási rendszerével, annak hátrányaival; jelölje meg a javítandókat, figyelje meg a szomszédos községek gazdálkodását, annak általános eredményeit, a jót igyekezék a helyi viszonyokhoz képest meghonosítani, a rosszra, mint intő példára rámutatni, foglalkozzék a népek az anyagi boldogulást gátló szokásaival, mutasson rá általánosságban annak következményeire és igyekezék a bajokat egyesült erővel orvosolni. Szerezzen be baromfiakat; mozdítsa elő a baromfi tenyésztést; fejlessze a marhatenyésztést és pedig elsősorban kellő számú és megfelelő fajtájú apaállatokat beszerzésre való buzdítással; igyekezék a mai vegyes marhaállományt nemesebb fajúakkal felcserélni és buzdítsa a gazdákat takarmány termelésre, a marhaállomány szaporítására és a föld termőképességének fokozására. Vegye kezébe a tejszövetkezet szervezését.

Támogassa a gazdákat jó vetőmagvak és gazdasági eszközök beszerzésében; ismeresse meg őket az okszerű gazdálkodáshoz szükséges, kigazdának való gépekkel és egyéb eszközökkel, kísérje figyelemmel a gazdálkodás terén előforduló újításokat, azok eredményét, egyes gazdasági termények vetésével e célra közösen kezelt kisebb területeken tegyen kísérletet. Tavasszal kiküldöttei által járja a községi határt, ezek az ugyanazon minőségű földben a jobbak között rossz vetéseket találnak mint a föld kiszarolásának, rossz vetőmagnak és rossz szántásnak bizonyítékait; az ilyen földek gazdáit jóakarattal figyelmeztessék és buzdítsák az okszerűbb gazdálkodásra; látogassa meg a minta parasztgazdaságokat, a földmives iskola gazdaságát és évi zárvizsgáit; a látottakat és hallottakat a kör tagjaival ismertesse, végül tömörítse a gazdákat a termények közös értékesítésére.

Általában olyannak képzeljük a falusi gazdák összességéből megalakított gazdakört, mint amely kezébe veszi a gazdaság fejlesztését, a szakszerű tanácsokat megvalósítja, kijelöli a gazdasági magvak, gépek, helyesen megválasztott baromfiak és gazdasági állatok beszerzésében a jövedelmező befektetés irányát; így közreműködik a jövedelem fokozására.

**Darányi.** A Magyar kereskedők lapja érdekesen emlékezik meg Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter jubileumáról! A kereskedő világ orgánuma ezt írja: A földmivelésügyi miniszter Magyarországon ritka jubileumot ünnepel. Tíz esztendeje, hogy miniszter és valamennyi párt, barát és ellenfél, kis és nagy birtok, szívesen elismeri kiváló érdemeit az általa képviselt kormányzati ág fellendítése körül. Már magában véve az is csak kevés halandóval esett meg hazánkban, hogy egy egész évtizeden át a miniszteri székhelyen megtűri a politika gyorsan változó szeszélye. Még ritkán esett meg az, hogy egy kormányfő ilyen hosszú tevékenységét osztatlan, általános elismerés öveze. A fulánkok és tövisek, melyekkel a magyar miniszterek utja ki van rakva, Darányit miniszteri pályáján megkímélték, ami nem a legutolsó sorban annak tulaj-

donítandó, hogy reszortjának ápolásában azoknak az érdekeit istápolja, akik Magyarországon az uralkodó osztályt képviselik: a nagybirtokos osztály érdekeit. A céltudatos és eredményes agrárpolitika legszebb sikereit Darányi alatt érte el és ha mi — a kereskedelem elnyomott, félretolt érdekeinek szószólói — harcban állottunk is e szélső agrárius irányzattal, igazságtalanság volna Darányiról el nem ismerni, hogy a maga dolgát: a földmivelés ügyének a fellendítését nagy hozzáértéssel, komoly ambícióval és igen szép sikerrel végezte. Elvégre ő az agráriusok minisztere és ha azok szeretik és becsülik, az annyit jelent, hogy a maga tárcáját jól ellátja. Darányi dicséretét abban a fohászbán lehet összefoglalnunk: vajha a Gondviselés a magyar kereskedelmet oly ügybuzgó, lelkes és fáradhatatlan kereskedelmi miniszterrel áldaná meg, aminő a földmivelés ügyének Darányi.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

**Dr. Rusa Ernő.**

281 szám.

1908. vht.

### Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kaposvári kir. járásbírósnak 907. V. II. 391/1. számú végzése folytán dr. **Halász Zsigmond** ügyvéd tömeggondnok javára **Gadányi Miklós** ellen 1700 kor. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1290 koronára becsült következő ingóságok u m: butorok, háziberendezés és egyéb ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kaposvári kir. járásbírósnak 1908. évi V. II. 19/3. számú végzése folytán 1700 korona tőkekövetelés, 6% kamatai és eddig összesen bíróság már megállapított, valamint a még fel-

merülendő költségek erejéig, felsőbbi pusztalperes lakásán leendő megtartására 1908. évi május hó 12-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy érintett ingóságok az 1881. évi 60. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előírt végrehajtó ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kaposvár, 1908. évi április hó 24 napján.

**RÁCZ ISTVAN,**  
kir. bir. végrehajtó.



## Egy tanuló

felvétetik

# Hagelman Károly

könyvnyomdájába.

## NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BŐRÖNDŐS  
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

**szijgyártó, nyerges és bőröndös**

üzletemet, melyet helyben, **Erzsébet-ut 12. szám** alatt (piac-tér) nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok **kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket**, ugyszintén **bőrönd, vadászati és bőr-diszmnű árukat.**

*Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.*

# MANHOLD KÁLMÁN

KULA.

Bácsmegyének a Telecska magaslatán fekvő Rácz György-féle Jolánföldi szőlőjtvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható:

1. Szokványminőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldjtvány.

2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem; kívánatra névjegyzéket küldök.

3. Alma-, körte-, barack- és kajsziinfák 1, 2, 3 éves ojtványok a legkiválóbb fajokban.

4. Gleditsia élősövény, valamint az élősövények királya: **Maklura Aurentiaca** élősövény, amelynek gyökerei nem sarjadzanak, tövisei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellenáll. Mélyen leszállított árban.

Szives megkeresést kér

**Manhold Kálmán**  
nagybérlet.

## Tévedés,

ha valaki azt mondja, hogy jobb kávét — vagy pedig olcsóbban tud kávét szállítani, mint

### Fratelli Deisinger

fiumei cég

**BUDAPESTEN**

a királyi bérpalotában.

## Cimbalmot

ne vegyen, míg

**Reményi Mihály**

a magy. kir. zeneakadémia házi hangszerkészítőjétől árjegyzéket nem hozatott Budapestről, Király-u. 57.

Minden hangszerrel árjegyzék külön kérendő.

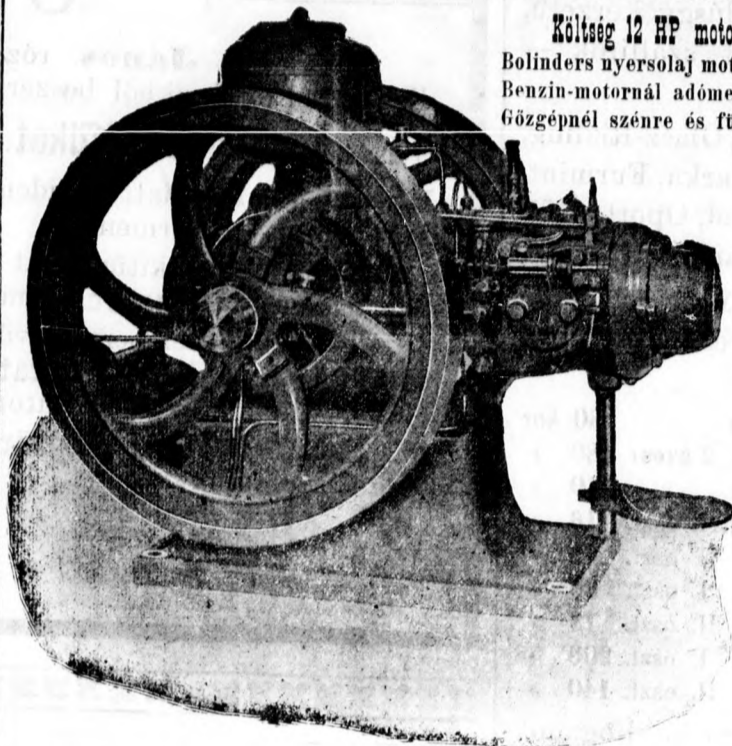


## Eredeti svéd gyártmányu Bolinders nyersolaj-motorok és lokomobilok.

Legolcsóbb üzem már kis motoroknál is.

Költség 12 HP motornál évi 3000 munkárára:

Bolinders nyersolaj motornál nyersolajra ca 1260 K  
Benzin-motornál adómentes benzinre ca . . . 2500 K  
Gőzgépnél szénre és fűtőre ca. . . . . 3000 K



Tehát a Bolinders motor ára teljesen kifizetődik az elért megtakarításban.

Ca 4 és fél év alatt benzin-motornal szemben, ca 3 és fél év alatt gőzgéppel szemben.

Pénzügyöri ellenőrzés nincsen. — Kezeléshez nem kell gépész. — Könnyen kicserélhető alk. trészek. — Gyors üzembe helyezés. — Robbanás nyersolajnál kizárva. — Csekély hűtőviz fogyasztás. — Önműködő központi kenés. — Legjobb hajtóerő bármely üzemhez. — Nyersolaj lokomobilokot cséplőgépekkel is.

Referenciákkal, szakszerű felvilágosításokkal, ismertető prospektusokkal s ajánlatokkal díjmentesen szolgálunk

**SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TÁRSA**

gépraktár és műszaki iroda, motor osztály

**BUDAPEST, Váci-körút 26. sz.**

Táviratcím: USZÓ, Budapest.

## Nyomdai munkákat

jutányos áron készít

### Hagelman Károly

könyvnyomdája

**Kaposvár.**

## MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó, Somogyvármegye szállítója  
Kaposvár, Fő-utca 8. (A vármegyeház mellett.)

Alapított 1880.

Alapított 1880.

Saját műhelyemben legfinomabb honi és külföldi szövetekből mérték után készített

nyári, őszi, téli és tavaszi öltözeteket, papi öltözeteket, egyenruhákat, felöltőket, alkalmi ruhákat

és minden e szakmába vágó ruhákat ajánlok a nagyérdemű közönség figyelmébe. — Huszonhét év óta fennálló üzletem jó hírneve kezeskedik a szolid kiszolgálásról, melyet ezután is kiérdemelni lesz főtörekvésem.

Szives támogatásukat továbbra is kérve

kiváló tisztelettel

**MORGOS JÓZSEF**

polgári, papi és egyenruha-szabó

Kaposvár, Fő-utca 8.

